

Afstandsonderwijs

Inspirerende initiatieven voor onderwijs
als schoolgaan even niet lukt

Inleiding

Sommige jongeren gaan niet meer naar school of zijn enige tijd niet in staat om fysiek onderwijs op school te volgen. Anderen lukt het niet om de gehele schoolweek fysiek aanwezig te zijn op school. In het land zijn ondanks de beperkte ruimte die daarvoor tot op heden wettelijk geboden wordt, verschillende initiatieven ontplooid om deze jongeren toch onderwijs buiten het schoolgebouw ofwel 'afstandsonderwijs' te bieden.

Het afstandsonderwijs nam noodgedwongen een enorme vlucht toen als gevolg van COVID-19 de scholen sloten en alle schoolgaande jongeren een vorm van afstandsonderwijs aangeboden kregen. Alhoewel dat zeker niet voor alle jongeren gold, bleek dat voor sommige jongeren bijzonder goed uit te pakken. Afstandsonderwijs mag zich om die reden verheugen op hernieuwde belangstelling vanuit het kabinet. Minister Wiersma ziet digitaal afstandsonderwijs als een mogelijkheid om te voorkomen dat leerlingen uitvallen van school en thuiszitters door middel van afstandsonderwijs weer in verbinding met school te brengen. Hij wil digitaal onderwijs daarom wettelijk gaan regelen.

Minister Wiersma in de brief aan de Tweede Kamer verzuimcijfers 2020-202 dd. 28 maart 2022:
"In het Coalitieakkoord is afgesproken dat elk kind een vorm van onderwijs krijgt, onder meer door middel van een digitale school. Centraal staat dat ik wil dat er voor elk kind dat (tijdelijk) niet naar school gaat en die dat nodig heeft, een digitaal aanbod beschikbaar is."

In dit document presenteren we een aantal voorbeelden van afstandsonderwijs die nu al gerealiseerd zijn. Het gaat om initiatieven die erop gericht zijn om jongeren die tijdelijk of gedeeltelijk niet in staat zijn om naar school te gaan, toch onderwijs te bieden buiten school. Deze initiatieven lopen soms voor de muziek uit en geven vorm aan het onderwijsrecht van leerlingen. Naast de voordelen van deze initiatieven voor de leerlingen zijn ook de beperkingen en belemmeringen waar zij tegen aanlopen in beeld gebracht.

Met deze voorbeelden hopen het Steunpunt Passend Onderwijs, Ingrado en Ouders & Onderwijs scholen te inspireren bij het organiseren van onderwijs voor leerlingen die thuiszitten of dreigen thuis te komen zitten.

“Met één dag per week onderwijs op afstand is het verzuim lager geworden”

Ruim twee jaar geleden, toen de scholen een periode moesten sluiten vanwege corona, was het Heer Bokel College in Rotterdam als een van de eerste scholen klaar voor het geven van online onderwijs. “De dag voor de persconferentie waren we al helemaal voorbereid”, vertelt directeur Petra van Dam. “Op maandag hebben we alle leerlingen gebeld en geïnventariseerd wie er nog apparatuur nodig had. En op dinsdag om half negen zaten we met zijn allen klaar en werden alle lessen online gegeven.” Ondertussen zijn de scholen gelukkig weer open, maar de online lessen zijn niet helemaal verdwenen op het Rotterdamse college.

“Vanaf het moment dat deze bijzondere situatie met onderwijs op afstand ontstond, hebben wij gezegd: hier wordt echt geschiedenis geschreven”, legt Petra uit. “En: dit biedt ook kansen. Toen wij gedwongen werden om afstandsonderwijs te geven, zagen we ook iets heel moois gebeuren. Wij zijn namelijk een school voor speciaal onderwijs en sommige van onze leerlingen vinden het moeilijk om gemotiveerd te blijven, of geconcentreerd. We zagen bij leerlingen met bijvoorbeeld autisme of angststoornissen, dat ze didactisch gezien juist vooruit gingen. Door de rust die ze thuis hadden, ging het beter met hen.”

Verbeterpunten

De school heeft op meerdere momenten enquêtes gehouden, waarmee ze de leerlingen en ouders bevroegden over het onderwijs op afstand. “Daaruit kwamen verbeterpunten naar voren, waarmee we het

online onderwijs konden *finetunen*. Maar we kregen ook heel veel positieve verhalen, van zowel leerlingen als ouders. Zo zijn we een regioschool met relatief veel leerlingen die met het openbaar vervoer of een taxi elke dag een lange weg moeten afleggen. Soms wel 1,5 uur. Ouders vertelden dat deze leerlingen zoveel meer energie hadden, nu ze die reis niet meer hoefden te maken. De jongeren hadden ineens fut om te gaan sporten!”

Onderwijstijdverkorting

Met deze positieve geluiden in het achterhoofd is de school een plan gaan maken voor structureel onderwijs op afstand voor leerlingen die daar behoefte aan hadden. “Samen met de leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs zijn we het gesprek aangegaan. Ze waren enthousiast, maar het was ook best ingewikkeld. In Nederland zijn jongeren namelijk verplicht om fysiek onderwijs te volgen. Maar er is een mogelijkheid om onderwijstijdverkorting aan te vragen. Normaal doe je dat voor leerlingen die bijvoorbeeld langdurig ziek zijn, nu zijn we een pilot gestart waarbij we dat hebben aangevraagd voor leerlingen die één dag in de week afstandsonderwijs willen volgen.”

Duidelijke afspraken

De leerlingen van de school en hun ouders mochten zelf aangeven of ze behoefte hadden aan een dag per

week online onderwijs. “In totaal dertig leerlingen doen momenteel mee met de pilot. Met hen hebben we duidelijke afspraken gemaakt, bijvoorbeeld op welke vaste dag zij vanuit huis lessen volgen. Maar ook dat zij bijvoorbeeld niet in bed blijven liggen, maar met hun spullen aan tafel klaar zitten wanneer de les begint. We hebben met iedereen een vaste dag afgesproken, want lessen als gym, koken en handenarbeid volgen ze natuurlijk wel gewoon fysiek.” Zoals verwacht bevalt het de kinderen – en de ouders – erg goed. “We zien dat het verzuim zelfs lager is geworden. Voorheen waren er meerdere kinderen die zich elke maand wel een keer ziek meldden omdat het ze allemaal te veel werd. Dat gebeurt nu veel minder.”

Hybride onderwijs

Terwijl de reacties van de docenten tijdens de lockdown nog wisselend waren, zijn ze tijdens deze pilot vooral positief. “We hebben er voor gezorgd dat ze goed voorbereid zijn op deze situatie, waarbij ze tegelijkertijd een klas fysiek les geven en één of meerdere leerlingen via het internet. Alle docenten hebben een training gevolgd in het geven van hybride onderwijs. Dat is belangrijk, want het vraagt best veel van ze. Het scheelt misschien wel dat wij een school voor speciaal onderwijs zijn, waarbij de klassen klein zijn. Al denk ik dat het goed kan werken op alle scholen. Bij grotere klassen kan het namelijk zorgen voor een andere dynamiek en meer rust.”

Regelgeving verruimen

Een combinatie van fysiek onderwijs en onderwijs op afstand is volgens Petra echt de toekomst. “Maar dan moet er wel wat veranderen in de regelgeving. In deze pilot hebben we samen met de Onderwijsinspectie afgesproken dat we het doen op basis van onderwijstijdverkorting, maar dat zou impliceren dat de leerlingen een dag minder onderwijs krijgen. Daar doen we ze eigenlijk te kort mee, want ze volgen gewoon alle lessen. Het zou dus goed zijn als er verruiming van de regels komt.”

Meer informatie

Petra van Dam, Directeur
Heer Bokel college, speciaal
onderwijsschool voor havo
www.yulius.nl/locatie/heer-bokel-college

Natuurkr8 brengt onderwijs en zorg bij elkaar

‘De plek waar het draait om het kind’, zo luidt de slogan van Onderwijs-Zorgboerderij Natuurkr8. Een kleinschalige organisatie die kinderen helpt die buiten het onderwijssysteem dreigen te vallen, of waarbij dat al is gebeurd. Voor hen wordt een passende oplossing gezocht. Zo bemiddelt Natuurkr8 onder meer met scholen, gemeenten en ouders om het kind weer richting onderwijs te begeleiden. Maar dat is niet alles. Natuurkr8 biedt ook letterlijk een plek om tot rust te komen voor kinderen die dat nodig hebben. Tussen de dieren op de boerderij.

Natuurkr8 is opgericht door Driesje Boeve en richt zich op kinderen tussen de vier en veertien jaar die thuiszitten of dreigen thuis te komen zitten. Deze kinderen zijn leerplichtig en hebben vaak zorgondersteuning nodig”, aldus Driesje. Zorg en onderwijs gaan dan ook hand in hand bij Natuurkr8. “Maar dat maakt het ook ingewikkeld. Elk kind heeft immers andere behoeften en het is vaak niet duidelijk wie in deze behoeften moet voorzien. Zijn dat de ouders? De school? Of de zorgverlener? Natuurkr8 zorgt ervoor dat hier duidelijkheid in komt, mits de ouders, school én gemeente meewerken. Dat is een vereiste. Daarna gaan we met al deze partijen (en soms nog meer partijen) om tafel om een passend plan te maken waarin het kind centraal staat. Daarbij is ons doel helder: zorgen dat het kind – als dit lukt - weer kan instromen in het onderwijssysteem.”

Alles aan de voordeur regelen

Hoewel Driesje bij het opzetten van dit soort trajecten de wegen inmiddels wel weet te bewandelen, wordt zij al vijf jaar bijgestaan door onderwijszorgconsulent en zorgarrangeur Bert Klaassen. Hij was in het begin met name betrokken als onderwijs(zorg)consulent op basis van individuele casuïstiek, maar die rol veranderde later in zorgarrangeur om de structurele verbinding te maken tussen Natuurkr8 en alle betrokken partijen. Hij vertelt: “Zelf heb ik ook een achtergrond in het onderwijs, waaronder het speciaal (voortgezet) onderwijs. Ik ken de

uitdagingen en weet hoeveel er soms gepolderd moet worden om een kind (en de ouders) weer perspectief te bieden. Bij Natuurkr8 zorgen we dat dit proces relatief soepel verloopt, mede doordat we proberen om zaken al aan de voordeur te regelen. We zorgen bijvoorbeeld dat de partijen vooraf instemmen met de verantwoordelijkheden die ze moeten nemen. Denk aan een school die ervoor zorgt dat een kind – ook al zit hij of zij thuis – ingeschreven blijft staan. Of dat vooraf al duidelijk is wie het traject gaat financieren. Alleen als dat duidelijk is, gaan we van start.”

Vervolgens gaat Natuurkr8 aan de slag met de intake. Driesje: “Hier zitten wederom alle partijen om tafel, inclusief het kind. Daarbij werken we in dit deel van het proces met een zorgcoördinator en/of gedragswetenschapper. Samen kijken we naar doelen die passen bij het kind, en of iedereen hiermee akkoord is.”

Deskundige begeleiders

In de fase die volgt, speelt de boerderij een grote rol. Per dag worden zo'n vijf à zes kinderen opgevangen die een x-aantal uren onderwijs en zorg ontvangen van deskundige begeleiders. Denk hierbij aan bevoegde onderwijzers, pedagogisch medewerkers, een orthopedagoog en creatief begeleider. “Deze begeleiding is helemaal op het kind afgestemd en voldoet aan het ontwikkelperspectief (OPP) van de school van het kind”, legt Driesje uit. “Het

kind krijgt vanuit de school leerwerk mee, en bij het onderwijzen wordt de methodiek van de school toegepast.” Maar dat gaat niet altijd vanzelf, omdat een deel van de kinderen een bepaalde zorgbehoefte heeft. “En dus moeten we vaak *out of the box* denken. We zetten de natuur en de dieren regelmatig in ter ontlasting, tussen het leren door.

Zo begeleiden we laatst een meisje dat dol is op paarden en geen creatieve les wilde volgen. We hadden het paard buiten naast de picknicktafel gezet, zodat de les alsnog door kon gaan. Zoiets soortgelijks doen we ook vaak met andere vakken. Als kinderen bijvoorbeeld niet durven te lezen, vragen we ze iets voor te lezen aan de dieren. Dat vinden ze dan wél leuk om te doen.”

Buiten de lijntjes van de wet

Naast het uitvoeren van de leeractiviteiten, zorgt Natuurkr8 er ook voor dat alle toetsen van de school worden afgenomen bij het kind. “Want uiteindelijk willen we ervoor zorgen dat het kind zonder achterstand terugstroomt naar het onderwijs”, aldus Driesje. Toch komt het soms voor dat dit niet lukt. “Er zijn kinderen die gewoon niet gelukkig worden op school. Of het nu gaat om het regulier onderwijs of het speciaal onderwijs”, aldus Bert. “In dat geval zetten we een kort traject van een paar maanden om in een langer traject. Dat is niet eenvoudig, omdat je te maken hebt met bepaalde wet- en regelgeving. We nemen zoveel mogelijk

ruimte om te werken aan een onderwijszorg-arrangement voor de lange duur, wat valt onder de term ‘onderwijs op een andere locatie’. Uiteraard in overeenstemming met alle betrokken partijen. Dat heeft ervoor gezorgd dat een aantal kinderen nu langer door Natuurkr8 kan worden begeleid.”

Driesje benadrukt dat dat slechts om enkele kinderen gaat. “De meeste jongeren die wij begeleiden, stromen weer terug het onderwijs in. Het is dan wel van groot belang dat er bij deze kinderen op tijd aan de bel wordt getrokken wanneer de problemen ontstaan. Want hoe eerder wij hen kunnen begeleiden, hoe makkelijker het proces wordt. Ik hoop dat dat in de toekomst nog beter zal gaan.” Daar sluit ook Bert zich bij aan. “We kunnen met z'n allen heel veel tijd en geld besparen als we deze kinderen in een vroegtijdig stadium helpen, zodat ze zichzelf kunnen ontwikkelen naar vermogen. Dat geeft ontzettend veel rust. Bij het kind, de ouders, maar ook bij ons.”

Meer informatie

Driesje Boeve, Oprichtster en eigenaar
Onderwijs-Zorgboerderij Natuurkr8
www.natuurkr8.nl

“Dankzij Agora Underground worden thuiszittende leerlingen weer gezien”

Sinds 2014 zet Jan Fasen samen met andere schoolleiders en leraren zijn schouders onder een bijzondere onderwijsbenadering, namelijk Agora. In dit onderwijsconcept wordt het onderwijs gezien als een leer community waar zelfkennis van kinderen groeit en waar leerlingen hun kracht, passie en mogelijkheden ontdekken. Binnen het Agora onderwijsconcept staat elkaar ontmoeten centraal. Maar wat als een kind niet naar school kan? Hoe kan een kind zich dan toch ontwikkelen en gezien worden door een docent?

De pedagogiek en didactiek van het Agora onderwijsconcept past niet alleen bij een steeds groter wordende groep leerlingen, maar biedt ook mogelijkheden voor thuiszitters. “Als samenleving heb je de morele plicht om voor ieder kind te zorgen, ook voor leerlingen die uitvallen in het onderwijs”, zegt Jan. Vanuit deze morele plicht heeft hij samen met Tim Slot in 2021 een nieuw initiatief neergezet: Agora Underground, een online school met een thuisbasis in Roermond.

Met Agora Underground is de thuiszittende leerling weer zichtbaar én hoorbaar

“Agora Underground is de laatste strohalm voor kinderen die thuis zitten of dreigen thuis te komen zitten omdat er in de regio geen passend aanbod is”, zegt Fasen. Agora Underground is een landelijke voorziening voor afstandsonderwijs, maar werkt samen met het samenwerkingsverband in de regio waar het kind woont en de school van herkomst. Het doel is maatwerk leveren om voor elk kind het recht op onderwijs waar te kunnen maken.

Een leerling bij Agora Underground gaat aan de slag met zijn of haar dromen en ambities en onderzoekt samen met een coach hoe ze hier een succes van kunnen maken. Voor iedere leerling wordt een leerprogramma op maat gemaakt. Het belang van de leerling staat hierin voorop. Agora Underground is bedoeld om leerlingen

weer in verbinding te laten staan met onderwijs en hen uiteindelijk weer zichtbaar en hoorbaar mee te laten doen in de eigen regio. Wat dat meedoen in de eigen regio betekent is afhankelijk van wat het kind zelf wil en kan. Dit kan een staatsexamen zijn, maar ook het motiveren van een andere leerling door elkaar te ontmoeten.

Een bijzondere samenwerking tussen kind en docent

Net als Agora sluit Agora Underground aan bij wat kinderen op dat moment kunnen, willen en nodig hebben. Maar wat is dat precies? Om daarachter te komen is het belangrijk dat leerlingen en docenten elkaar (online) ontmoeten. Zo kan er een vertrouwensband ontstaan. Vertrouwen is een belangrijk punt in de samenwerking tussen docent en kind. De docent kan het vertrouwen van de leerling winnen door te luisteren naar de verhalen, dromen en ambities van thuiszittende kinderen. Jan zegt daarover: “Het belangrijkste ontwikkelperspectief is dat de leerling weer het vertrouwen ervaart in zichzelf en in anderen om het leren opnieuw op te pakken met meer structuur.”

Wat vraagt Agora Underground van docenten?

“Afstandsonderwijs stelt andere eisen aan de didactiek en pedagogiek van leraren. Zo moeten zij meer maatwerk

bieden dan dat er in het regulier onderwijs geboden wordt en volgt iedere leerling een op maat gemaakt programma. Ook pedagogisch gezien is er een andere insteek: de opgebouwde vertrouwensband leidt tot een betekenisvolle leersituatie. De docenten bij Agora beschikken over deze kennis en expertise”, geeft Jan aan. Ondanks het feit dat Agora Underground een online onderwijsconcept is, blijkt het niet lastig om kinderen te motiveren elke ochtend weer in te loggen en samen met de andere leerlingen te beginnen aan de dag. Buiten het dagelijkse opstart- en afsluitmomentje werken de kinderen onder begeleiding aan hun ‘leerwerk’ van dat moment. Kinderen hebben een stem in het vormgeven van hun eigen leerproces. Hierdoor nemen leerlingen weer gemotiveerd deel aan de lessen. Kinderen kunnen ook terecht bij een gastplek van een bestaande Agora school of op een locatie voor thuiszitters in hun eigen omgeving.

“Je wilt dat elk kind zich onderdeel voelt van de groep, zich gezien voelt en zich persoonlijk verbonden voelt met wat geleerd wordt. Het risico van het online lesgeven is dat je niet alles ziet. Door Covid-19 konden we enkel online lessen aanbieden. Nu corona langzaam naar de achtergrond verdwijnt zien we een voorzichtige verschuiving van enkel online onderwijs naar een combinatie van onderwijs op afstand en elkaar fysiek ontmoeten.” Een positieve verandering aldus Jan.

Randvoorwaarden

Vanuit heel Nederland schrijven leerlingen tussen de 10 en 20 jaar zich in voor Agora Underground via de VMBO school Niekée-Wings in Roermond en volgen zij online onderwijs. Naast de lumpsum bekostiging is er extra financiering nodig om dit initiatief te bekostigen. Per leerling vraagt Agora Underground aan het samenwerkingsverband van de regio waar de leerling vandaan komt om een bijdrage van €7.500 euro, waarmee zij de extra ondersteuning vormgeven.

Agora Underground is een tussenstation. Daarom is het van belang dat Agora Underground met ‘de eigen regio van het kind’ blijft samenwerken gedurende de periode dat het kind bij Agora Underground is. Het samenwerkingsverband uit de eigen regio en de leerplichtambtenaar zijn hierin de belangrijkste contactpersonen.

We kleuren buiten de lijntjes

Op dit moment is er (nog) geen ruimte voor een online onderwijsvoorziening als Agora Underground in onze wet- en regelgeving. Binnen de onderwijswetgeving wordt online onderwijs niet gezien als onderwijstijd. Dit leidt tot financieringsvraagstukken en onduidelijkheid over waar de zorgplicht voor de leerling ligt.

De Inspectie van het Onderwijs is bezig met een onderzoek naar Agora Underground. Ondanks nieuwe aanmeldingen, kan Agora Underground tijdens dit onderzoek geen nieuwe leerlingen aannemen. Dit frustriert Jan omdat in zijn ogen zowel de kinderen die thuis zitten, als de samenleving, hiervan de dupe zijn. Op advies van de Inspectie gaat Agora Underground nu gebruik maken van de beleidsregel afwijking onderwijstijd. Daarnaast heeft Agora Underground een aanvraag gedaan voor deelname aan de experimenteerregeling onderwijs-zorgarrangementen.

De toekomst van Agora Underground

Jan wil zoveel mogelijk kinderen helpen. "Alle kinderen verdienen het om gezien te worden", zegt Jan. "Wanneer Agora Underground van de Inspectie toestemming krijgt om zich verder te ontwikkelen is het mijn streven om deze oplossing door heel Nederland aan te bieden. Dat wil ik doen door aansluiting te zoeken bij alle Agora scholen", zegt Jan. "Het zou fantastisch zijn als

leerlingen van Agora Underground, online onderwijs kunnen combineren met fysieke lessen en ontmoetingen op een Agora school, of zelfs alle lessen klassikaal kunnen volgen en zo meer en meer andere kinderen en leraren te ontmoeten. Leerlingen motiveren zichzelf en elkaar juist door andere leerlingen te ontmoeten. Je leert dankzij en met de anderen om je heen", zegt Jan.

Meer informatie

Jan Fasen, Agora Underground

[Website Agora Underground](#)

De AV1 Robot, een maatje om betrokken te blijven

Voor leerlingen die vanwege medische of psychische redenen niet, of niet de hele dag op school aanwezig kunnen zijn is de AV1 Robot een goed hulpmiddel om de lesstof te volgen. Ook om in contact te blijven met klasgenoten. Door deze robot horen kinderen er ondanks hun fysieke afwezigheid toch bij op school. Het samenwerkingsverband VO VSO Nijmegen e.o. maakt gebruik van deze vorm van afstandsonderwijs.

Aangenaam, dit is Robot AV1

De AV1 Robot zit in plaats van de leerling in het klaslokaal. De robot pak je door het kleine formaat makkelijk op en functioneert als de ogen, oren en stem van de leerling. Zo kan de leerling op afstand meedoen met de les. Susan Heukshorst van samenwerkingsverband VO VSO Nijmegen e.o. heeft genoeg voorbeelden over de inzet van de AV1 Robot. “De robot kan een oplossing zijn in verschillende situaties. Dankzij de robot hebben verschillende leerlingen lessen kunnen volgen vanuit thuis en vanuit het ziekenhuis. De robot wordt ook ingezet voor leerlingen die kampen met angsten. Zo heeft de robot in een gymzaal gestaan om een leerling met angst voor gym, stapje voor stapje, te betrekken bij de gymles. Maar de robot kan ook gedeeltelijk worden ingezet, bijvoorbeeld wanneer een leerling maar een uurtje naar school kan gaan door migraine. Zo kan de leerling de rest van de dag vanuit huis de les volgen. De leerling bedient de robot door middel van een telefoon of tablet thuis of in het ziekenhuis. De livestream is end-to-end vergrendeld, wat betekent dat het onmogelijk is voor derden om toegang te krijgen tot het beeld of geluid. Ook is het niet mogelijk om het beeld op te nemen, of om een screenshot te maken vanuit de app.

Wat vraagt deze lichtgevende klasgenoot van docenten?

“Docenten hoeven hun manier van lesgeven niet te veranderen wanneer zij met de robot werken. Wel is het belangrijk dat de docent aandacht heeft voor de leerling achter de AV1 Robot door te groeten en de leerling bij de les te betrekken”, zegt Susan. Aan de hand van uiterlijke kenmerken van de robot kan de docent signalen van de leerling zien. Zo kleurt het hoofd van de robot blauw als de leerling zich niet lekker voelt en dus niet actief kan meedoen met de les. Als het hoofd van de robot knippert heeft de leerling een vraag, de kleur van de ogen verandert om te laten zien of de leerling blij, verdrietig of verward is. Natuurlijk kan ook het volume van de robot worden ingesteld.

Hallo Teams en Zoom. Dag AV1 Robot, of toch niet?

De AV1 robot is ontwikkeld om een sociaal isolement of leerachterstand van een langdurig ziek kind tegen te gaan. Door Covid-19 ontwikkelde het online onderwijs zich snel. Susan zegt hierover het volgende: “Voor corona is de robot veel gebruikt. Er werd toen zelfs gesproken over de inzet van een vierde of vijfde robot. Maar door het werken met nieuwe toepassingen zoals Teams en Zoom voor afstandsonderwijs wordt de robot nu minder gebruikt”. De keuze voor een toepassing zoals Teams, Zoom of de robot

is afhankelijk van de situatie van de leerling. Wanneer meerdere leerlingen afhankelijk zijn van afstandsonderwijs, bijvoorbeeld in het geval van een coronabesmetting, is de robot niet de gewenste oplossing. In deze gevallen wordt er door scholen meestal gekozen voor online onderwijs via een vergadertool. “Voor leerlingen die liever niet in beeld willen zijn vanwege de uiterlijke kenmerken van hun ziekte, is de robot een uitkomst”, zegt Susan. “Er wordt per kind gekeken naar de behoeften. Wat kan een leerling in zijn of haar situatie aan en wat is haalbaar voor de leerling. Sommige leerlingen vinden de robot kinderachtig en kiezen liever voor een online vergadertool. Een goede samenwerking tussen de begeleider passend onderwijs van het samenwerkingsverband, ouders en de mentor die verantwoordelijk is voor het welbevinden van de leerling is zeer belangrijk. Het doel blijft altijd hetzelfde: het, zo snel mogelijk, opnieuw kunnen deelnemen aan de lessen in de klas”, aldus Susan.

We gaan het gewoon doen!

Om de inzet van de robot tot een succes te maken is het belangrijk dat alle betrokken partijen er 100% voor gaan. Susan zegt hierover: “de commitment van een

1 Via www.mijn-bondgenoot.nl

school kan een uitdaging zijn omdat docenten vaak niet zelf kunnen bepalen of ze wel of niet met de robot werken. Ook vraagt het werken met de robot veel van docenten als men gelijktijdig lesgeeft via Teams of Zoom. Een ‘we gaan het gewoon doen’ mentaliteit is de sleutel tot succes.” Dat geldt ook voor leerlingen.

Randvoorwaarden

Iedere zieke leerling kan van de AV1 Robot gebruik maken¹. Dit is in principe voor de periode van een half jaar, maar verlenging is mogelijk. Het belang van de leerling staat voor het samenwerkingsverband voorop. Om het werken met de robot goed te laten verlopen krijgen de klasgenoten, ouders en docenten van de leerling een brief met duidelijke instructies. Hierbij wordt een demonstratie aangeboden. Ook wordt er een buddy aangewezen, dat is een klasgenoot die in contact staat met de zieke leerling en de robot bedient. Verder is een sterke wifi-verbinding ook zeer belangrijk. Mocht er onverhoopt iets niet functioneren dan kan men contact opnemen met de servicelijn.

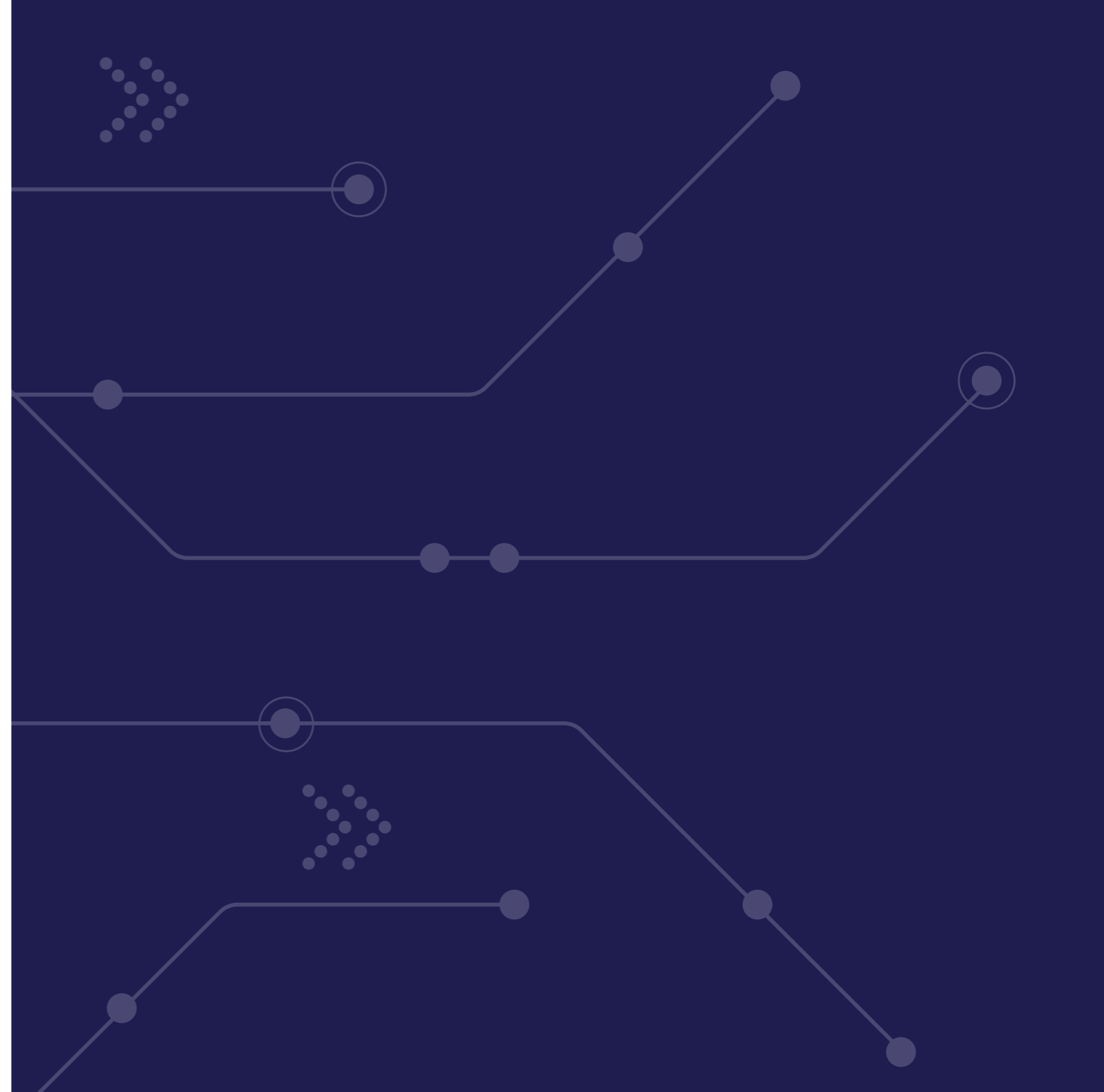
De toekomst van de robot

Afstandsonderwijs zal altijd noodzakelijk blijven. Leerlingen worden ziek en angstproblematiek blijft. Susan hoopt dat scholen inzien dat afstandsonderwijs soms de oplossing is, in welke vorm dan ook. "Een leerling die in het ziekenhuis moet verblijven moet zo goed mogelijk haar lessen kunnen volgen. Dit kan dankzij de robot, maar ook via een toepassing als Teams. De keuze tussen Teams of de inzet van een robot hangt af van de situatie van de leerling. Het bieden van maatwerk is belangrijk. Kijk per leerling wat hij of zij nodig heeft om de lessen te kunnen volgen, of om sociale contacten te onderhouden. Het welzijn van de leerling staat altijd voorop", aldus Susan.

Meer informatie

Susan Heukshorst & Anouk Peijnenborgh
Samenwerkingsverband VO-VSO
Nijmegen e.o.

Wil je meer weten?

Smaken de voorbeelden naar meer? Ben je geïnspireerd geraakt om zelf (digitaal) afstandsonderwijs te gaan organiseren? Hiernaast vind je achtergrondinformatie en links naar praktische informatie.

Op weg naar een wettelijke basis voor (digitaal) afstandsonderwijs

Minister Wiersma heeft uitgesproken afstandsonderwijs wettelijk te willen gaan regelen en afstandsonderwijs als een mogelijkheid te zien om te voorkomen dat leerlingen uitvallen van school of om thuiszitters door middel van afstandsonderwijs weer in verbinding met school te brengen. Hoe dit proces is gestart kun je onder meer lezen in de kamerbrief over de verzuimcijfers.

- [Kamerbrief over verzuimcijfers 2020-2021 en verzuimaanpak | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)
- [Commissiedebat: "Passend onderwijs" | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- [Onderzoek | Afstand overbruggen – ervaren knelpunten bij afstandsonderwijs aan thuiszitters geregistreerd als absoluut of relatief verzuim - Steunpunt Passend Onderwijs \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](#)

Beleidsregel afwijking onderwijstijd

In het voorbeeld van het Heer Bokel College wordt gesproken over de beleidsregel afwijking onderwijstijd. Wil je hier meer over weten?

Bekijk dan eens onderstaande informatie:

- Staatscourant: [Beleidsregel instemmen met afwijking van het verplichte minimumaantal uren onderwijstijd](#)
- Inspectie van het Onderwijs: [Maatwerk in onderwijstijd voor leerlingen met een beperking](#)

- Steunpunt Passend Onderwijs: [Maatwerk en ondersteuningsstructuur: afwijking onderwijstijd](#)
- Ingrado: [Handreiking Onderwijs, Zorg en de leerplichtwet](#)

Experimenteerregeling onderwijszorgarrangementen

Vanaf 1 januari 2023 kunnen 80 onderwijszorgarrangementen deelnemen aan een experiment, waarbij ze kunnen afwijken van bepaalde wet- en regelgeving. Op de [website van het Steunpunt Passend Onderwijs](#) vind je meer informatie over deze experimenteerregeling.

Digitaal afstandsonderwijs: #hoedan?

Op [lesopafstand.nl](#) vind je betrouwbare informatie over het organiseren van hybride onderwijs en digitaal onderwijs op afstand.

Colofon

Productie: Steunpunt Passend Onderwijs in samenwerking met Ingrado, Ouders & Onderwijs

Interviews: Lotte Burger • Floor Catshoek • Loverbos Communicatie

Vormgeving: BUREAUBAS

Fotografie: Natuurkr8 • Heer Bokel College • Agora Underground • VO-raad

Juni 2022

Ingrado

Ouders
&Onderwijs.